

WASHINGTON IRVING

POKANOKET'IN
FILIP

Вашингтон Ирвинг

Pokanoket'in Filip

«Public Domain»

Ирвинг В.

Роканокет'ин Филип / В. Ирвинг — «Public Domain»,

Содержание

POKANOKET'IN FILIP	5
Конец ознакомительного фрагмента.	8

Washington Irving Pokanoket'in Filip

POKANOKET'IN FILIP

Valitettava asia on, että ne varhaiset kirjailijat, jotka puhuivat Amerikan löydöstä ja asuttamisesta, eivät ole antaneet meille tarkempia ja oikeampia tietoja niistä merkillisistä luonteista, jotka vihannoitsivat metsä-elämässä. Ne harvat tarinat, jotka ovat säilyneet meille, ovat varsin omituisia ja viehättäviä; ne sallivat meidän likemmältä katsahtaa ihmisluontoon ja näyttävät, mikä ihminen on jotenkin alkuperäisessä tilassa ja mistä hänen tulee sivistystä kiittää. Melkein yhtä suloiselta, kuin löytäisimme jotakin uutta, tuntuu meistä, kun valaisemme noita jylhiä ja urkkimattomia ihmisluonnon jälkiä; kun havaitsemme, niinkuin todella laita on, siveyden tunnon ensi itämistä; ja huomaamme, kuinka samat jalot ja romantilliset avut, joita on taiteenmukaisesti viljelty yhteiskunnassa, kasvavat itsenäisessä uljuudessa ja yksinkertaisessa suuruudessa.

Sivistyneessä elämässä, jossa ihmisen onni ja ehkäpä oleminenkin suuresti riippuu lähimmäisten ajatuksesta, hän alinomaa menettelee niinkuin harjaantunut näytteliä. Syntyperäisen luonnon rohkeat ja omituiset piirteet ovat hientyneet pois tai tylstyneet sen tasoittavan vaikutuksen kautta, jota sanotaan hyväksi kasvatukseksi; ja ihminen tekee niin monta pientä petosta ja osottelee niin monta jaloa tunnetta yleisen suosion vuoksi, että on vaikea eroittaa hänen tosi- ja valheluontoansa toisistaan. Indiani sen sijaan, joka on vapaa sivistyneen elämän pidäkkeistä ja sievistelyistä ja suuressa määrässä yksinäinen ja itsenäinen olento, tottelee vaan taipumustensa vaatimusta taikka järkensä käskyä; ja niinmuodoin hänen luontonsa omituisuudet, kun hän alttiisti noudattaa niitä, varttuvat erittäin suuriksi ja kummastuttaviksi. Yhteiskunta on niinkuin nurmi, jossa kaikki ryhmyiset paikat ovat silitetyt, kaikki pensaat poistettut, ja jossa sametti-pinnan hymyilevä viheriäisyys ilahuttaa silmiä; mutta se, joka aikoo tutkia luontoa sen tuimuudessa ja moninaisuudessa, hänen täytyy lähteä saloille, käydä laaksoja, kohota virtoja ylös ja uskaliaasti laskea jyrkäniteitä alas.

Nämät mietteet syntyivät minussa, kun sattumalta silmäilin yhtä vanhan siirtolaishistorian vihkoa, jossa suurella katkeruudella kerrotaan Indianein väkivallasta ja sodista Uuden Englannin uutis-asukkaita vastaan. Meitä melkein tuskastuttaa, kun näistä puolueellisistakin kirjoituksista näemme, kuinka sivistyksen jäljet vuotavat alkuväestön verta; kuinka helposti uutis-asukkaat tarttuivat aseisin valloittamisen halusta; kuinka armoton ja hävittäväinen heidän sodankäyntinsä oli. Mieltä kammottaa, kun ajattelee, kuinka monta järjellistä olentoa karkoitettiin maan päältä! kuinka monta urhoollista ja jaloa sydäntä, joihin luonto oli pannut puhtaimman kultansa, särjettiin ja poljettiin maahan!

Tämmöisen kohtalon alaiseksi joutui *Pokanoketin Filip*, eräs indianisoturi, jonka nimi kerta oli Massachusettsin ja Connecticutin kauhistuksena. Hän oli etevin useista samanaikuisista sachem'eistä [indiani-päälliköistä], jotka hallitsivat Pequodeja, Narrhagansetejä, Wampanoageja ja muita itäisiä heimokuntia siihen aikaan, jolloin Uutta Englantia ensiksi asutettiin; etevin näistä itsealtaan kohonneista, koulun käymättömistä sankareista, jotka taistelivat mitä jalointa taisteloa ihmisluonto kykenee taistelemaan; jotka sotivat viimeiseen hengenvetoon asti isänmaansa asiata varten, vaikka ei ollut mitään voiton toivoa eikä maineen ajatusta. He olisivat ansainneet elää jonakin runollisena aikakautena ja sopineet paikkakunnallisten kertomusten ja romantillisten kuvausten esineiksi, mutta he ovat tuskin jättäneet yhtäkään todeksi taattua jälkeä historian lehtiin, vaan liikkuvat, ikäänkuin jättiläishaamut, tarinain himmeässä hämärässä.

Kun pilgrimit, jolla nimellä Plymouthin uutis-asukasten jälkeläiset nimittivät esi-isiänsä, ensiksi etsivät turvaa uuden mailman rannoilla vanhan mailman uskonvainomuksia vastaan, oli heidän asemansa erittäin kolkko ja kamala. He olivat harvat luvultaan, ja tämä luku väheni nopeasti tautien

ja vaivojen kautta; heitä ympäröitsi ulvova korpi ja villikansat; he saivat kokea pohjoisen talven ankaruutta ja yhä muutteluvan ilman-alan vaiheluksia; heidän mielensä täyttyi synkeillä aavistuksilla eikä mikään muu estänyt heitä vaipumasta epätoivoon kuin uskonnollisen innon voimakas kiihdytys. Kun he olivat tässä onnettomassa tilassa, tuli heidän luokseen Wampanoagein etevin sagamori [indiani-päällikkö] Massasoit, mahtava päällikkö, jonka hallussa suuri osa maasta oli. Hänen olisi sopinut käyttää hyödykseen vieraitten vähäistä lukumäärää ja karkoittaa heidät aluskunnastaan, johon he olivat tunkeuneet, mutta hän näytti kerrassaan ruvenneen jaloon ystävyYTEEN heitä kohtaan ja ulottaneen heihin alkuperäisen vieraanvaraisuuden pyhiä tapoja. Hän tuli varhain keväällä heidän asutuspaikkaansa Uuteen Plymouthiin, ainoastaan kymmenkunta seuralaista muassaan; solmi julkista rauhan ja ystävyYDEN liittoa heidän kanssaan; möi heille osan maasta ja lupasi hankkia heille muitten heimokuntien hyvän-suonnin. Sanottakoon mitä tahansa Indianein petollisuudesta, varma on, ettei Massasoitin vilpittömyyttä ja rehellisyyttä ole koskaan epäilty. Hän pysyi aina lujana ja ylevämielisenä ystäväNä valkoisille miehille; salli heidän laventaa alustansa ja vaurastua maassa; eikä osoittanut minkäänlaista kateutta heidän karttuvan valtansa ja varallisuutensa suhteen. Vähäistä ennen kuolemaansa kävi hän kerran vielä Uudessa Plymouthissa poikansa Alexanderin kanssa rauhan liittoa uudistaakseen ja säilyttääksensä sitä jälkeläisilleen.

Tässä neuvottelussa koetti hän suojella esi-isiensä uskontoa lähetys-saarnaajien anastavalta innolta ja ehdoitteli, etteivät sen koommin yrittäisi houkuttelevaan pois hänen kansaansa heidän vanhasta uskostaan; mutta kun hän huomasi, että Englantilaiset jyrkästi panivat vastaan, heitti hän lempeästi vaatimuksensa silleen. Hänen elämänsä melkein viimeinen teko oli se, että hän toi molemmat poikansa, Alexanderin ja Filipin (joksi Englantilaiset olivat nimittäneet heidät), erään etevän uutis-asukkaan luo, neuvoi heitä keskinäiseen suosioon ja luottamukseen ja pyysi, että sama rakkaus ja ystävyys, joka oli ollut valkoisilla miehillä ja hänellä itsellä, jatkaantuisi jälestäpäin hänen lapsillensa. Hyvä vanha sachem kuoli ja koottiin onnellisesti isiensä luo, ennenkuin suru ennätti hänen heimokuntansa; hänen lapsensa jäivät valkoisten miesten kiittämättömyyttä kokemaan.

Hänen vanhin poikansa, Alexander, astui hänen sijaansa. Hänellä oli vilkas ja kiihkeä luonto, ja hän piti ylpeästi kiinni peritystä oikeudestaan ja arvostaan. Vieraitten loukkaava menetystapa ja käskävä käytös sytytti hänen vihansa; ja hän katsoi levottomuudella heidän tuhoisia sotiaan naapuriheimoja vastaan. Hän joutui ennen pitkää heidän vainottavakseen, koska häntä syytettiin siitä, että hän Narrhagansetien kanssa vehkeili yhteistä kapinaa Englantilaisia vastaan, jotka olivat maasta ajettavat. Mahdoton on ratkaista, tukivatko tosi-asiat tätä kannetta vai perustuiko se ainoastaan tyhjiin luuloihin. Uutis-asukasten väkivaltaisista ja röyhkeistä toimista näkee kuitenkin selvään, että he olivat tähän aikaan alkaneet huomata, kuinka heidän valtansa nopeasti eneni. He olivat muuttuneet tylyiksi ja sietämättömiksi alkuväestön suhteen. He lähettivät aseilla varustetun joukon suoraa päätä ottamaan kiinni Alexanderia ja tuomaan häntä heidän tuomioistuimensa eteen. He tavoittivat häntä hänen saloiltaan ja saivat hänet kiinni jostakin majasta, jossa hän metsästyksen vaivoista lepäsi aseetonna muutamien seurakumppaniensa kanssa. Hänen vangitsemisensä äkillisyys ja se häväistys, jota hänen hallitsia-arvonsa oli kärsinyt, kalvoivat tämän ylpeän päällikön sydäntä niin, että hän sairastui ankaraan kuumetautiin: hänen sallittiin palata kotiin sillä ehdolla, että hän antaisi poikansa heille takaisintulonsa pantiksi; mutta isku, joka oli sattunut häneen, oli turmiollinen, ja ennenkuin hän ehti kotiin, sortui hän pahoitetun mielen tuskiin.

Alexanderia seurasi Metamocet eli kuningas Filip, joksi uutis-asukkaat sanoivat häntä hänen ylevän henkensä ja kunnianhimoisen luontonsa vuoksi. Nämät ynnä hänen hyvin tunnettu jänteveytensä ja yritteliäisyytensä olivat saattaneet hänet suuren kateuden ja epäluulon alaiseksi, ja häntä syytettiin siitä, että hän oli pitänyt salaista ja leppymätöntä vihaa valkoisille miehille. Hyvin arvattavaa ja luonnollista on, että niin olikin laita. Hänen mielestään Englantilaiset olivat alusta vaan liikavieraita hänen maassaan, jotka olivat luottaneet siihen, että heitä suvaittaisiin, mutta paraikaa lavealta ja haitallisesti vaikuttivat metsä-elämään. Hän näki koko sukukuntansa riutuvan pois maan kasvoilta heidän edestään; näki, kuinka Indianein alueet joutuivat muukalaisten käsiin ja he itse

heikkonivat, hajosivat ja hävisivät. Sopii väittää, että uutis-asukkaat alusta ostivat maan; mutta onko ketään, joka ei tunne, kuinka ensi asutuksen aikoina Indianien kanssa kauppvoja tehtiin? Suuremman taitonsa vuoksi Europalaiset aina osasivat hyötyä; ja he voittivat melkoisia lisiä aluskuntiinsa helposti nostettujen sotien kautta. Sivistymätön metsäläinen ei ole koskaan omainen tutkimaan hienoja lakipykäleitä, joitten nojalla voi vähitellen ja lakia rikkomatta vääryyttä harjoittaa. Hän päättää vaan tärkeimpiä tapahtumia myöten; ja Filipin oli siinä kyllin, kun hän tiesi, että ennen Europalaisten tultua hänen omaisensa olivat maan isäntinä, vaan että he nyt muuttuivat kulkiaimiksi isiensä maassa.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.